

Je pravda, že když jsem hledala to téma k práci, tak jsem se inspirovala tvým příběhem. Mně totiž rezonovaly v hlavě takové ty otázky, který si pamatuju už těch x let zpátky, když jsme se potkávali a ty jsi tak jenom zmiňoval, jak jsi chodil v Praze do nějakýho kostela a jakou jsi tam dostával nějakou zpětnou vazbu od těch kněží. Takže spíš, jestli bys mi mohl říct systematicky, protože jsme se k tomu nikdy nedostali, k tématu ty a víra, ty a chození do kostela. Tak jestli bys mi mohl říct systematicky, jak jsi křtěný, jak ses k tomu dostal, co tě vedlo k tomu, otevřít dveře do kostela a vstoupit.

Dobře. Křtěný jsem jako dítě, babička byla věřící, táta byl věřící, ale kolem dvaceti let, když šel studovat do Prahy medicínu, tak toho nechal, takže, co se týká mého dospívání do nějakých 16 let, tak jsme občas šli na mši během Vánoc a jinak nic moc nebylo, jenom když jsem byl s babičkou, tak třeba něco. Ale nevnímal jsem to tak, že bych směřoval ke křesťanství. Kolem 15, 16 jsem začal tak nějak hledat, víc přemýšlet o duchovním životě, četl jsem si existencialisty, Camuse, Sartreho a snažil jsem se najít nějakou vlastní představu. A pak jsem taky začal rozmlouvat s kněžíma. A jak jsem se dostal ke kněžím - tak táta se zase po letech začal ke křesťanství vracet a právě, když viděl, že mě ty věci zajímají, tak řekl: "A nechtěl by sis popovídat tady třeba s tímhle knězem, nebo tady s tímhle, to jsou skvělí kněží, můžeš si s nima popovídat". Takže jsme jeli za tím, co se jmenoval **(jméno kněze)*, byl to jeden z mých prvních rozhovorů s knězem, a s tím jsem se procházel přírodou a povídali jsme si a doteďka si pamatuju, že mi prostě říkal, že když se nějak tak budu rozhodovat, tak že člověk když následuje svůj rozum a svědomí, tak to bude dobrý. Takže pak uvidím, že každé prostor kolem mě je důkaz Boží existence. Pak jsem začal chodit do kostela na **(jméno pražské čtvrti)* a tam jsem si hodně povídal se *Z*(jméno kněze)*, to byl pro mě asi nejvíc klíčovej, nejvíc zlomovej člověk. Byly tam jak přípravy na biřmování, tak prostě individuální rozhovory, pak třeba první zpověď, a tak to nevím přesně teď do detailů...

No mě to zajímá. Takže ty jsi šel apriori za kněžím. Dostal jsi doporučení od táty...

Dostal jsem doporučení na kněží, protože jsem o tom chtěl diskutovat tak nějak vážně, a myslím, že v mém okolí v tu dobu vrstevníci křesťani moc nebyli. Spíš jsem si se svýma ostatníma kamaráda povídal o víře, jak to kdo má a tak, a kdo co hledá, ale nebyli to křesťani.

Jak jsi se dostal do toho kostela na **(jméno pražské čtvrti)*, taky na doporučení takhle?

My jsme se tam přestěhovali z **(jméno pražské čtvrti)*, před tím pro mě byl nejbližší kostel **(jméno kostela)* a pak jsme se přestěhovali, takže to byl pro mě nejbližší kostel na základě toho, že mi byli doporučení ti kněží, teď nevím, jestli si to vybavuju úplně dobře, ale byl tam farář, kterej už tam byl dlouho, byl starej a už toho měl plný zuby, a právě tam to ten *Z*(jméno kněze)* přebíral, takže to tam všechno začalo ožít a tak. Vlastně pak přišel kaplan, ten tam je doteďka, a teďka je tam novej farář *J*(jméno kněze)*, kterej je skvělej člověk, taky jsem si s ním hodně povídal, než jsem se pak odstěhoval do **(jméno pražské čtvrti)*. Teďka jsem v **(jméno pražské čtvrti)*.

Jak jsi vnímal život v tom kostele? Ty jsi chodil jako by cíleně ke kněžím pro duchovní rozhovory a pro duchovní vedení?

Ano, pak tam byly přípravy na biřmování, když jsem se pak rozhodl asi po roce, co jsem navštěvoval mše a co jsem si něco četl (já jsem pak četl dost křesťanských knížek) a ještě jsem se cíleně bavil s těma kněžíma, tak pak jsem začal chodit na přípravu na biřmování, kdy tam byla skupinka lidí, takže jsem se bavil i v rámci té skupinky a pak ještě bylo společenství mladých, takže to byla další možnost. A to jsem do toho nastoupil, když už to

bylo rozjetý, takže jsem tam byl třeba jenom 5 krát, prostě ne moc, že bych tam chodil nějak pravidelně. Ale taky to bylo příjemný.

To byl nějaký program, kterej tam moderoval nějaký kněz, nebo si to lidi z kostela sami vedli?

Lidi si to vedli sami a kněze tam pozvali a byl tam třeba jen nějakou dobu, ale nemusel tam být nutně celou dobu. Bylo to tak, že tam měl třeba nějakou přednášku a pak tam byly diskuse a tak. Ale myslím, že to společenství mladých (jako zas tak moc jsem s nima nežil), ale myslím, že spolu jezdili různě i na chaty.

Takže drželi nějakou společnou komunitu. A jak ses o tom společenství dověděl, že tam je?

Nevím. Jak jsem se o tom mohl dovědět? Vždycky během mše, během ohlášek bylo, třeba že: "tenhle den se setkává společenství matky s dítětem", jako že je nějaká propagace, tak to mohla být jedna z věcí. Nebo z té přípravy na biřmování, to jsem se bavil s jednou slečnou, věděl jsem, že do toho chodí, do toho společenství mladých, takže mě asi pozvala, ale už si to přesně nevybavím.

A vybavíš si ten pocit, když jsi tam poprvé otevřel ty dveře do toho společenství? Jak tě přijali, jak reagovali na nově příchozího, jak ses tam cejtil?

Tohle je asi klíčová otázka, tohle už je takových 8, 9 let.

Už takhle dávno?

...byla tam většina lidí o něco starších než já. Já jsem byl přesně na přelomu, že jedno společenství mladých byli ti mladší, takže když mi v tu dobu bylo kolem nějakých 16, 17 let, tak ti mladší byli tak od těch 12 do 17, a ti starší byli tak od těch 17 třeba do 23. Takže to bylo takový jako trochu nešikovný pro mě v tomhle tom. Ta parta byla už sžitá, ale byli na mě milí, přijali mě v pohodě, na těch přednáškách i na tom programu. Takže ani nevím, proč jsem tam vlastně ani víc nechodil, to už teď asi taky nedám dohromady. Jo, myslím, že to bylo často ve středu večer, a to se mi překrývalo s kolektivama vedoucích od tábora, takže se mi to krylo ...

A do něčeho dalšího ses v tom kostele nezapojoval nebo nebyly tam nějaké aktivity?

Po nějaký době, nevím přesně kdy, jsem se několik let zapojoval do alfy a bety kursu, takže to jsou kursy pro lidi, kteří se s křesťanstvím setkali, třeba byli jako malí pokřtěni a pak už s tím neměli kontakt, nebo lidi, který se s tím nesetkali vůbec, a tam jsem vlastně pomáhal jako člen skupinky, hrál jsem tam na kytaru hudební doprovod, a v rámci diskusních skupin jsem si pak s lidma povídal.

Takže to už jsi byl na pozici takového toho jako spíš vedoucího?

Jo, pomocníka vedoucího... už jsem za sebou měl nějaký roky chození do kostela a přemýšlení a povídání. ... vždycky, když jsem třeba narazil na nějakou svoji životní situaci, co pro měla obtížná v kontextu křesťanství. Třeba jsem chodil s přítelkyní a spal jsem s ní, takže jsem si o tom přečetl, co se o tom píše v Bibli a pak jsem si šel s knězem popovídat, abych se to pokusil pochopit, přijmout to, a nebo si to zkusit vyřešit. A takhle jsem se třeba setkával u dílčích témat, co mi dávají.

A to je přesně takový to sporný téma, on o tom hodně mluví i Tomáš Holub, současný biskup, jestli to pro tebe není moc osobní, jak ses tady s tím dilematem jako mladý, ještě mladší kluk, než si teďko, jak ses s tím vypořádal?

Hodně obtížně. Protože na jednu stranu jsem vnímal, že ten vztah je úžasná věc, že se milujeme, že jsme spolu třeba dlouho, a že ať už to tam patří nebo ne, tak už to tam pak bylo, prostě začalo patřit, a proti tomu bylo jakoby většinou dost jednoznačně řečeno: "Jde o tu lásku. Nikdy to není buď Bůh anebo člověk, zároveň ten vztah na to není zralejší a v očích církve, ať už jakoby v Bibli nebo ve společenství by tenhle vztah ještě neměl být." s tím, že různí kněží kladli důraz na různé věci, pro mě nejvíc významný bylo právě to, že to není "člověk nebo Bůh" a že v tom vztahu jde o mnohem víc než se jen točit kolem sexuality. Co ale pro mě bylo zvlášť těžké, bylo to, že když člověk - vlastně to se bere jako asi vážně těžké hříchy, to je teda hrozně mlhavá definice, ale bere se to jako taková situace, kterou když člověk nějakým způsobem nevyřeší, tak je potřeba, aby s ní chodil ke zpovědi, a pakliže není po zpovědi, tak vlastně ani nemůže jít ke svatému přijímání. Což je hodně oslabující a čím dýl člověk vlastně se nesmiřuje s Bohem, nebo se to nesnaží nějakým způsobem vyřešit, tak tím pro mě to bylo obtížnější se zase vždycky navracet. Takže to byly vlastně dlouhé roky, co jsem to vlastně řešil, a proto jsem si to jako vyjasňoval a snažil se pochopit, jak je to myšlený, proč je to tak myšlený a jak to udělám sám.

Takže oni ty kněží nebyly jednotný v tom názoru, ale v čem se shodovali, že bys to jako mladý člověk dělat neměl, popřípadě že se jako očistiš zpovědí. Já se teď trošičku ztrácím, mně to teda zajímá, ne že by to bylo apriori ...

Tak na čem se shodli, tak nejspíš na tom, že je dobrý, že jdu ke zpovědi, že svůj život nějak řeším a že to tak nenechávám být. A pak měli různý těžiště. Někteří zdůrazňovali to, že je to vážná situace a že je potřeba k tomu přistupovat zodpovědně. A další zdůrazňovali to, že jde o nějaký vztah, o nějakou lásku, a že sexualita je jenom zlomek toho. Takže nevím, jestli bych mluvil o jednotě jejich stanovisek, protože si umím představit, že kdyby si k tomu sedli, tak by se mohli dobrat k dost podobným věcem. Spíš, když jsem byl u zpovědi u jednoho, tak to mělo jiný vyznění a jiné důraz kladenej na jiné aspekty toho vztahu a celkový tý situace než u toho druhého.

A co ti na tom společenství tam vyhovovalo?

Myslíš na společenství celý církve?

V tom kostele, ty lidi, který jsi tam potkával, co ti tam vyhovovalo?

Bylo energický, živý, přátelský, vytvořilo se tam hodně aktivit, takže jsem se mohl zapojit, jak jsem chtěl, ale na druhou stranu, naprostou většinu toho času, jsem třeba přišel v neděli na mši a pak třeba, když jsme měli v úterý večer nějakou tu alfu, ale nebylo to tak, že bych se v těch společenstvích zdržoval nějak extra často, nebo že bych chodil za někým na návštěvy nebo tak. Bylo to spíše o příležitostných setkáváních, než že bych v tom společenství vyloženě žil.

A všiml sis tam třeba něčeho, co ti bylo nepříjemný, nebo kde to nefungovalo mezi těma lidma?

Tak komplikovaných nebo nepříjemných situací tam bylo určitě víc...

Co tam bylo komplikovaný?

No třeba někomu zazvoní telefon a někdo na to začne nadávat, tak to je taková nepříjemná běžná situace, takový podráždění.

Jak fungovala spolupráce mezi kněžíma a třeba mezi vedoucíma různých těch společenství nebo mezi těma lidma? Fungovalo všechno bez problémů? Kněží spolupracovali nebo byli iniciátory toho dění?

Kněží, co vím, co jsem viděl, tak vždycky spolupracovali, dorazili, pomodlili se, měli případně promluvu. Když byla potřeba, pomáhali sehnat třeba mluvčí, přednášející pro alfa kurzy, ale nebylo to postavený tak, že by to všechno bylo na nich. Jednotliví organizátoři těch frakcí si to vedli a toho kněze si tam pozvali, aby tam něco pomohl a tak, předpokládám, že by museli mít nějaký schválení, ale co se týče finanční a pastorační rady, tak to jde mimo mě.

Jasně. Takže předpokládáme, že tam nějaká finanční a pastorační rada byla...

Jako určitě byla, ale nebyl jsem v ní, takže nevím, jak to tam fungovalo.

Jo, skvělý. Jak to bylo dál v tvém životě?

Nevím, jak bych to upřesnil.

Tak byl jsi u **(název kostela)* myslím, jestli si dobře pamatuju.

To je takovej krásnej kostel, no, jo ... kde jsem to pak skončil, jo u přípravy na biřmování, alfa kurzy, pak jsem se přestěhoval na rok na **(jméno pražské čtvrti)*, tak jsem chodil do kostela tam. To je taky zajímavý společenství, občas se tam ještě objevím, ale taky jen na mše, nejsem tam prostě vůbec srostlej s komunitou. A to mě neskutečně dojíká ten kostel, to je fascinující. Ted'ka jsem v **(jméno pražské čtvrti)*, takže to se občas objevím v kostele na **(jméno náměstí v Praze)*, občas jsem si zajel třeba na Staromák. Když se třeba člověk vrátí pozdě z výletu, tak tam je nejpozdější mše v Praze, takže občas tam. Nebo prostě různě, ted' to nemám, že bych pravidelně chodil do jednoho kostela a nějak víc byl v tom společenství.

Ty kostely si vybíráš podle toho, že mají mše v termínu, kdy ti to vyhovuje?

Jo. Ted'ka to tak je. Nebo když je to blízko, že nemusím nikam extra jezdit. Nemám takovou tu věc, to by mohl být další problém, se kterým se setkávám, že se snažím nejezdit na nějaký lidi, nebo na nějaký to, že já jsem Pavlův nebo já jsem Petřův, jako že se snažím nevyhledávat si nějaký konkrétní kněze, ke kterým bych se hlásil.

Ano, to je v Praze jakoby móda, že se chodí nebo jezdí na kněze...

Tak to myslím, že to takhle nemám. A ještě jsem vlastně nemluvil o společenství, jako že je vlastně hrozně příjemný se setkat s nějakým křesťanem a popovídat si, protože v církvi jsme všichni křesťani. Křesťanů je.... já nevím, já se teda tak často s křesťany nesetkávám, vlastně mám pocit, že jsem se častěji bavil o duchovních věcech s nekřesťany... a jak je to mnohem jednodušší, když si člověk popovídá s někým, kdo věří zhruba v to, co on ... A ještě se hodně měnil způsob, jak jsem o víře mluvil a diskutoval, že jsem byl asi výrazně militantnější v tom období, kdy jsem konvertoval, a ted'ka je to tak, že se o víře málo bavím, vlastně i o podobných věcech a už tam není tolik potřeby jako přesvědčovat ostatní nebo sám sebe.

Dovedeš popsat, čím je ta změna způsobena?

Možná to bude tím, že už nejsem tak nejistej, možná jsem se už nahádal dost a už mi to nestojí zato, takže když by třeba někdo chtěl, abych vydal svědectví, tak ho vydám, už ale není třeba hlásat mečem. A taky se změnil můj vztah k Bohu, myslím si, že už jako od začátku to bylo nastavený na osobní úrovni, dokonce i moje konverze nebyla o tom, že bych byl rozumově přesvědčenej, ale nakonec vždycky to klíčový rozhodnutí bylo založený na pocitech. Na pocitech z nějakých setkání, ... když jsem se s tím knězem bavil, a když jsem odcházel, tak jsem měl pocit, že jsem měl srdce na dlani. Prostě to byl tak silnej prožitek pro mě, že to byly ty chvíle, co mě nějak přesvědčilo, než k čemu jsem dospěl svým přemýšlením. I když přemýšlím hodně a rád, ale ty klíčový chvíle o tom nebyly.

A tento pocit *srdce na dlani* jsi měl u každého kněze?

Ne. To bylo jednou. Tak silný, tak zvláštní rozhodující zážitek, který jsem měl jen jednou.

A ten kněz byl něčím výjimečný oproti těm ostatním?

To byl Z*(*jméno kněze*). Takže ten je hodně výjimečný, řekl bych. Pro mě osobně byl výjimečný tím, že to byl člověk, který se mnou dělal hodně rozhovorů, když jsem tápal, vlastně když jsem se obracel. Byl jsem u něj u první zpovědi i u svatého přijímání.

Takže jste k sobě měli blízko, jako vztah. A ještě se zeptám, jak ten vztah probíhal? Já znám tu dynamiku v našem kostele, a nedovedu si to moc představit, jaks to prožíval ty. Vy jste měli třeba pravidelně domluvený každý měsíc, týden, prostě v nějakém intervalu časovým, schůzky, nebo jsi mu vždycky napsal, že potřebuješ probrat téma a on si na tebe našel čas? Byla to nějaká systematická příprava?

Tak co se týče těch příprav k biřmování, tak ty byly pravidelný.

Tak ta byla systematická...

Co se týká toho, když jsem potřeboval něco prohovořit, tak to jsem prostě buď šel ke zpovědi a něco jsme probrali tam, nebo jsem řekl, že bych toho měl víc, tak jestli bychom se nemohli setkat někdy jindy a domluvili jsme se, že se setkáme někde v sakristii nebo na faře a prostě si popovídáme.

Takže se jednalo o takový individuály, kdy on se ti přizpůsoboval a věděl jsi, že u něj máš takový bezpečný prostor?

Dá se to tak říct.

A jste stále nějak v kontaktu?

On je teďka (*..odstraněno v rámci anonymizace..*) a posunul se na jiný působiště, takže... Potkal jsem se s ním, když ho naši ho pozvali na rodinný večeře, tam jsem ho viděl, ale už s ním nejsem v kontaktu, jako že bych za ním dojížděl a tak.

A teď teda svoje duchovní potřeby plníš tak, že chodíš na mše, nejsi teď jako nikde moc doma?

Teďka nemám asi žádný domovský společenství křesťanský. Ale může to být tím, že já jsem se teď různě stěhoval. Chodím na mše a u zpovědi jsem teď docela dlouho nebyl. Ale jinak jsem chodil docela pravidelně ke zpovědi.

A jinak to společenství nevyhledáváš, protože ty lidi nepotřebuješ, nebo nemáš teďka čas?

Tak jsem v jiných společenstvích, tak teďka asi pro mě platí i to, že zas toho času tolik není, že prostě žiju a taky asi pro mě víra znamená ne nějak koncentrovaný čas nějakým způsobem s nějakou skupinou lidí nebo s knížkou, ale způsob, jakým žiju každý den. Takže v podstatě je jedno, s jakým společenstvím se setkám, nebo jestli půlka z nich se hlásí ke křesťanství nebo ne, ale jestli já tam budu jako křesťan, což se občas daří, občas moc ne.

Rozumím. Já tam mám vlastně už jen poslední otázku, protože ... ty jsi to taky použil, byla to živá farnost, spousta lidí používá "to je živá farnost" nebo "to není živá farnost", ale vlastně definice živé farnosti nikde není. Když se řekne živá farnost, tak co ty si pod tím představíš?

Pro mě je to výraz, kterej se používá, když se chce říct, že tam je dostatek programů pro různé věkové skupiny nebo zájmové skupiny a že se tam může člověk nějakým způsobem realizovat, kdy chce. Takhle abstraktně. A konkrétně to znamená, že třeba v neděli někdo přinese nějaký zákusky a udělá se třeba farní kafe. Nebo že tam někdo pozve přednášejícího, kterej má přednášky filosofický, teologický na nějaký téma, nebo že tam může být společenství třeba matek nebo důchodců - seniorů, studentů a tak.

A to se pořád bavíme o takový jako na půl organizovaných akcí těch lidí. Všiml sis těch lidí v kostele, zaujali tě někdy něčím, nebo viděls tam třeba nějakou sociální potřebnost? Když vejdeš do toho kostela, vidíš tam ty lidi...

Tak to se samozřejmě liší kostel od kostela, taky by to mohlo bejt o tý živosti, jak se tam ty lidi zapojí. Už jen třeba do toho obřadu, do zpívání, do toho, že pak se nerozutečou, jakmile skončí ta mše, že si jdou s někým popovídat, nebo že se pozdraví, nebo tak. To taky určitě vypovídá o nějaký živosti, o provázanosti. Co se týká potřebných, tak to je zase spousta zajímavých témat, co se týká žebráků, kteří třeba čekají vždycky, teda skoro vždycky u kostela, kam jsem chodil, jako po mši, a jak se pak k nim lidi chovají.

Myslíš jako až takhle.... no, je pravda, lidi v hmotný nouzi...

No, jak kde.

Tohle u nás není. Je pravda, že mě tenhle ten fenomén vůbec nenapadl. Ale ty když jsi byl pomocník toho vedoucího, jakým způsobem jsi zapojoval ty nově přichozí do farnosti? Všiml sis jich? Byl jsi schopný zaregistrovat, že někdo přišel nově, potřebuje pomoc, rozkoukat?

Ne, já jsem svoji roli bral specificky pro tu alfu, kam lidi jsou pozvaní, měli spoustu možností, jak se o ní dovědět, protože to bylo inzerovaný, mluvilo se o tom během mše, aby na ni přišli. To vlastně pro mě byla skupina lidí, který se o tom tématu víry chtěli bavit, kvůli tomu tam přišli, já se s nima tam pak o tom bavit můžu, ale neměl jsem to nikdy nastavený tak, že kdybych viděl člověka, kterej by přišel do kostela, že bych si řekl „přišel“ a že bych měl potřebu ho nějak víc zapojit nebo tak.

A takhle, jak jsi tam prožíval to vaše společenství? Dá se o něm říct, že bylo takový bezbariérový, že kdo chtěl, tak si tam našel cestu k lidem, jak potřeboval?

Chodili tam lidi, kteří byli svým způsobem blázni, nebo hodně psychicky nemocní, a mohli tam bejt, mohli tam chodit.

Ty jsi nějak registroval tyhle lidi?

To nešlo ani neregistrovat, když třeba začali v průběhu mše křičet nebo když s nima stál člověk frontu na přijímání, tak to se nedalo nevšimnout. Takže to jsem neměl pocit, že by byli nějakým způsobem vyhazovaní, myslím tím jako ty lidi, na kterých bylo vidět, že nejsou úplně v pohodě se zdravím.

Takže vy jste je tam všichni respektovali...

Ale řekl bych, že přirozená lidská nesnášenlivost tam fungovala jako všude, nedá se právě říct, že by každé respektoval každýho.

Jo.

Já jsem měl pocit, že většina se chová docela tolerantně. Umím si ale představit, že docházelo ke stovkám případů, kdy člověk tam přišel s pokorou v srdci, nekřesťan, a byl zpražený proto, když nějaký babičce zasedl místo. Naprosto si to dokážu představit.

Lidský faktor...

Tak. Ale nemyslím si, že by taková nesnášenlivost tam byla normou, spíš obráceně.

A nemáš nějaký informace, že by se cíleně pracovalo se skupinou třeba tady těch psychicky ne úplně v normě lidí?

Ne. O tom nevím.

Dobře.

Vím o tom, že si s nima kněz povídá, stejně jako se mnou. Prostě že s nima dělá nějaký rozhovory. Ale nevím o nějaký cílený skupinový práci, což ale neznamená, že ji tam nemají, to nevím.

Jasně. Já znám třeba z jiných kostelů, že zasedli a ty lidi - ale tam byla velká výhoda, že ten kněz byl zároveň i psycholog - takže je byl schopnej je nasměrovat i třeba na odbornou pomoc, ale tady nevíme, že. Tady je prostě spousta otázek...

Nevím.

Dobře. Napadá tě ještě něco k tomu tématu "Komunita k katolickým kostele", co si myslíš, že bych měla vědět? Ty, jako mladý člověk, kluk...

Ted'ka se mi vybavilo taizé, ale to je víc ekumenická záležitost než katolická. Ted'ka mě nic moc nenapadá.

Takže vnímám to tak, že když jsi potřeboval poznat křesťanský společenství, tak pro tebe nebyl problém si najít to, kde ses cítil velice dobře, kde ses mohl i realizovat.

Jo. A zároveň nejsem ten člověk, kterej by pak v tom společenství nějak žil, nebo že by skupina mých přátel byli křesťani nebo tak. Takže ...

Je to tvůj okrajový segment? Žiješ svůj hlavní život jinde? Společensky, mám na mysli, nemyslím duchovně.

Doufám, že žiju jako křesťan, ale moje nejčastější skupina lidí, se kterými se setkávám, nejsou křesťani.

Dobře, tak děkuju.